

תוכן עניינים

15.....	פתח דבר.....
17.....	מבוא
17.....	א. דיני הראיות במשפט הפלילי
20.....	ב. בין דין פלילי לדין אזרחי
21.....	פסולי עדות.....
21.....	מעמד העדים
22.....	הכחשה.....
22.....	הזמה.....
23.....	"פליגין דיבורא".....
24.....	טענות.....
24.....	ג. על מעמדו ותפקידו הדתי של בית הדין
27.....	רמב"ם: הנסתר והנגלות
29.....	פשרה.....
31.....	ד. דיני ראיות כדין דתי.....
31.....	שני עדים – "כך נצטוינו".....
32.....	עבד ונכרי כעד
32.....	"גזירת הכתוב".....
33.....	שבועה
35.....	פרק ראשון: גדרה של עדות.....
35.....	א. לטעמן של הלכות עדות
35.....	1. "תרי כמאה"

2. עדים הקרובים זה לזה 36
3. פסולי עדות – גזירת הכתוב 37
4. "נמצא אחד מהן קרוב או פסול" 38
- ב. העדים – גוף בעל סמכות 41
- ג. הגדרת העדות של הרמב"ם 43
- ד. גדר העדות במשנתם של אחרונים 46
1. קצות החושן: הרחבת תחומה של עדות 47
2. שערי יושר: "כוח חדש אצל בית-דין" 48
- ה. בין "עדות" לבין "נאמנות" 51
1. שבועת העדות 51
2. הזמה 53
3. עד אחד ו"תרי כמאה" 54
4. עד אחד באיסורין 55
- נספח לפרק ראשון: עוד לעניין "נמצא אחד מהן קרוב או פסול" 58
1. הסוגיה, קשייה והצעות פירושה 58
2. לשאלת ההתראה ופירושי הראשונים 60
3. לפירושם של דברי רבא ויחסם למשנה 62
- פרק שני: האם עד נעשה דיין? 65
- א. סוגיות התלמוד: האם עד נעשה דיין? 65
1. "ראוהו בית דין" 65
2. קיום שטרות 68
3. שלושה שנכנסו לבקר את החולה 69
4. "ההוא דתקע ליה לחבריה" 71
5. תלמוד ירושלמי 74
- ב. גלגולה של הלכת "אין עד נעשה דיין" 75
1. עד נעשה דיין למעשה 75

תוכן עניינים

77	2. אין עד נעשה דיין
78	רש"י ורמב"ן
79	רי"ף ורמב"ם
82	ג. סיכום: המחלוקת ב"עד נעשה דיין" ומשמעותה
87	פרק שלישי: פסולי עדות
87	א. פתיחה
87	1. פסולי העדות לסוגיהם
91	2. התנאה על פסולי עדות
92	רשב"א: הסכמת הרבים בענייני ממונות
94	3. תקנות בפסולי עדות
95	ב. קרוב כעד
95	1. מהימנות או גזירת הכתוב – משה ואהרן
97	2. "משום איקרובי דעתא"
100	3. הלכות נוספות – גזירת הכתוב
101	4. תקנות המכשירות קרובים לעדות
102	נסיונות לצמצום פסול הקרובים
104	נספח: שיטת הרמב"ם בעניין קרובים מן האם
106	ג. נוגע בעדות
106	1. "נגיעה" ו"הסתלקות"
107	2. גדרו של נוגע – חשוד או בעל-דין
111	3. נוגע כקרוב
114	4. הלכת "בני העיר" ותקנת הקהילות
114	הנגיעה "הציבורית"
116	תקנת הקהילות
118	בין אשכנז לספרד
119	5. עדותם של חוקרים פרטיים

120.....	נוגע בעדות לעומת "נוטל שכר להעיד"
122.....	ד. עבריון כעד
122.....	1. ההלכה במשנה ובברייתא
124.....	2. ירושלמי ובבלי
129.....	3. רמב"ם: למשמעות ההבחנה בין "רשע" ל"רשע דחמס"
134.....	4. עמדות הפוסקים: בין פורמליזם למהימנות
138.....	5. בעל העיטור: "לאו שבכללו רשע דחמס"
140.....	6. עבריון מדרבנן
142.....	7. על "רשע" בן זמננו
142.....	הרב עוזיאל: הצורך בהתראה ואפשרות חקיקה
145.....	הרב הרצוג: חקיקה ופרשנות
148.....	8. סיכום: לדרך הילוכה של הלכת העבריון
150.....	ה. סיכום: פסולי העדות, מעמדם וסוגיהם
153.....	נספח לפרק שלישי: "גזירת הכתוב" במשנה תורה לרמב"ם
159.....	פרק רביעי: אשה כעד
159.....	א. פתיחה
161.....	ב. טעמו של דין
161.....	1. טעם היסטורי וטעם משפטי
161.....	2. מקורות התלמוד וספרות חז"ל
163.....	3. שתי שיטות בדברי הראשונים
165.....	4. למשמעות ההבחנה בין השיטות
165.....	ג. מקרים שהותרו – פרשנות ותקנות
165.....	1. שני סוגי מקרים – עמדת חכמי ספרד
167.....	2. עמדת חכמי אשכנז וצרפת
168.....	3. "מקום שאין אנשים רגילים להיות"
169.....	4. הכאה, קטטה ומסירה

תוכן עניינים

170	הקשר שבין שני ההיתרים
171	בין אשכנז לספרד
172	דיני נזיקין
178	שני פסקי הלכה של חכמי דורנו
178	1. הרב עוזיאל: תקנת ציבור לקבלת עדות אשה
180	2. הרב הרצוג: פסיקה המקבלת עדות אשה
183	ו. סיכום: אופיה והשתלשלותה של עדות אשה
185	פרק חמישי: ראיות נסיבתיות
185	א. פתיחה
185	1. הבעיה ומקורות ההלכה
189	2. אומדנא של עובדות ואומדנא של כוונה
190	3. אומדנא ו"דין מרומה"
192	4. בין ממונות לנפשות
194	ב. סוגיות התלמוד
194	1. סוגיית "גמל האוחר בין הגמלים"
194	בין רבי אחא לחכמים
196	בין ממונות לנפשות
197	דרגות ההוכחה הנסיבתית
198	2. סוגיית החובל
199	גדרה של התקנה – רמב"ם וראב"ד
200	3. נטילה מנכסי יתומים
203	4. מעשה רבי בנאה
204	5. סיכום
205	ג. שלוש גישות בין הפוסקים
205	1. עמדה מתנגדת – זהות ממונות ונפשות
208	2. עמדה מקבלת – אומדנא רחבה בדיני ממונות

3. עמדת ביניים: אומדנא – אומדנא דמוכח – ידיעה.....211
- ד. שיטתו של הרמב"ם – בין ראיה נסיבתית לידיעה אישית.....213
- ה. סיכום: מקומה של ראיה נסיבתית בדיני הראיות.....218
- פרק שישי: הודאת בעל-דין.....221
- א. ההודאה בפלילים.....221
- ב. למשמעות הכלל "הודאת בעל דין כמאה עדים".....224
1. יסודות הכלל.....224
2. טענת "פרעתי".....226
3. טענת טעות.....227
- ג. גדרה של ההודאה.....227
1. שתי שיטות במהות ההודאה.....227
2. ההודאה כראיה.....229
- הודאת בעל דין – "בזמן שטענו והודה".....229
- "עשיתי פלוני עבדי בן חורין".....230
- הודאה בקידושין.....231
- הודאה מתוך כפירה.....231
3. גלגולה של דעה.....233
- ד. אודיתא.....234
1. סוגיות התלמוד.....234
- "חייב אני לך מנה".....234
- מעשה באיסור הגר.....236
2. האודיתא – בין הודאה לקניין.....236
- ה. בין אודיתא להודאה.....242
1. מועד התהוותה של הזכות.....242
2. עילת התביעה.....243
3. הודאה שאינה אמת.....243

תוכן עניינים

246	ו. הודאת בעל דין כהשתק
249	ז. "אתם עדי".....
252	ח. סיכום: הודאת בעל דין – בין ראיה להתחייבות
255	פרק שביעי: עדות בשטר
255	א. פתיחה
257	ב. עדות בכתב
257	1. "מפיהם ולא מפי כתבם"
262	2. "כותב אדם עדותו על השטר"
268	שיטת הרמב"ם
269	ג. בין שטר לעדות שבכתב
269	1. מהותו של שטר
270	2. סוגיית יבמות לא, ב: זמן בקידושין
271	שיטת הרי"ף
272	3. "עדים החתומים על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותן בבית דין"
275	4. בין שטר לכתב – שיטות הראשונים
278	5. שיטתו של הרמב"ם
282	ד. סיכום: האם שטר הוא "עדות"?
285	פרק שמיני: סיכום: קווים לתורת הראיות במשפט העברי
285	א. גדרה של עדות ודיני הראיות
285	1. גדרה של עדות
286	2. עד נעשה דיין?
287	3. פסולי עדות
287	קרוב
287	נוגע בעדות
288	עברין

ראיות במשפט העברי

289	אשה
290	4. ראיות שאינן עדות: ראיה נסיבתית והודאת בעל דין
290	ראיה נסיבתית
291	הודאת בעל-דין
292	5. עדות בשטר
293	ב. דיני הראיות – בין הלכה למשפט
296	ג. דיני הראיות וסדרי הדין
300	ד. פיקציה משפטית של בית דין
303	נספח: עדים זוממים
303	1. שאלת טעם הדין
305	2. שיטתו של רב האי גאון
306	3. תוספתא מכות וראשונים
307	4. שיטת ר' מנחם המאירי
309	5. ספרי זוטא
313	מפתחות
315	בבליוגרפיה
319	מפתח מקורות
333	מפתח עניינים